

Līdz 15. Saeimas vēlēšanām – trīs mēneši

Līdz 3. oktobrim – 15. Saeimas vēlēšanu dienai – palikuši vien trīs mēneši. Protams, partijas un to apvienības šim datumam gatavojas pilnā sparā. Pašlaik līdz 5. jūlijam turpinās kandidātu sarakstu iesniegšana, kas sākas 20. jūnijā. Atgādinājumam – iepriekšējās 14. Saeimas vēlēšanās piedalījās 19 partiju un partiju apvienības. Toreiz uz 100 parlamentāriešu vietām pretendēja 1829 deputātu kandidāti. Cik būs šoreiz, zināsim jau pēc dažām dienām (līdz ceturtdienai plkst. 14.45 bija reģistrēti seši). Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) mājaslapā www.cvk.lv ikviens varam uzzināt, cik saraksti jau iesniegti, kādi cilvēki vēlas kļūt par parlamentāriešiem, kuriem turpmākos četrus gadus vajadzēs lemt par Latviju, ko partijas sola savās programmās.

Taču šoreiz vēl nerunāsim par kandidātiem un viņu aktivitātēm, bet pievērsīsimies praktiskiem jautājumiem, – kā 3. oktobrim gatavojas vēlēšanu komisijas un iecirkņi. Tāpat tam, ko šobrīd (jau laikus) vajadzētu izdarīt mums, balsotājiem, lai rudenī neatjēgtos, ka kaut ko neesam nokārtojuši. Tāpēc uz sarunu aicinājam Limbažu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju **Andru LUSTI**.

Iecirkņu komisijas jau apstiprinātas

Jau pavasarī laikus tika apstiprinātas Limbažu novada iecirkņu komisijas. Tāpat kā iepriekšējās vēlēšanās, pie mums būs 19 iecirkņi. Divi Limbažu pilsētā, pa vienam Salacgrīvā, Alojā, Staicelē, Ainažos, Korģenē, Vilzēnos, Ozolmuižā, Puikulē, Pociemā, Skultes Mandegās, Lādezerā, Pālē, Viļķenē, Vidrižos, Liepupē, Umurgā un arī kādreizējās Limbažu pagasta pakalpojumu sniegšanas centra telpās Limbažos, Jūras ielas 58. Lielākajos iecirkņos (Limbažos – kultūras namā un pašvaldības ēkā, Salacgrīvā, Liepupē un Skultē), kur var prognozēt visvairāk balsotāju, strādās septiņi darbinieki, mazākajos – četri. – *Sākotnēji mums tika rekomendēts mazajiem iecirkņiem izraudzīties tikai trīs darbiniekus, tomēr sapratām, ka situācijas var būt dažādas, kaut kas var atgādināt un jābūt pārliecībai, ka komisija spēj strādāt, arī nodrošināt izbraukumus pie balsotājiem uz mājām, tāpēc vienotāties, ka minimālais skaits tomēr ir četri*, – precizē A. Luste. Iecirkņu komisijās lielākoties strādās cilvēki, kuriem jau ir šī darba pieredze un kuri tur darbojušies gadiem. Taču netrūkst arī jaunu dalībnieku. Ir iecirkņi, kuros tikai priekšsēdētājs iepriekš darbojies vēlēšanu komisijā, bet pārējiem šādas pieredzes nav. – *Allaž esmu mudinājusi, lai jaunieši piesakās šim pienākumam, iegūst zināšanas, citu skatījumu uz vēlēšanu norisēm*, – uzsver Limbažu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja un piebilst, ka jaunie darbinieki parasti pat ļoti skrupulozi lasa instrukcijas, seko līdzi izmaiņām, visā pamatīgi iedziļinās. Taču arī pieredzējušie patiešām atbildīgi gatavojas šim pienākumam. – *Esmu bezgala pateicīga visām komisijām un visiem cilvēkiem, kuri tajās strādā. Ļoti cienu viņu darbu. Vienmēr ir patīkami ar ikvienu no viņiem sadarboties*, – uzslavē A. Luste.

Jau kopš janvāra reizi mēnesī notiek semināri, kuros vēlēšanu komisiju amatpersonas tiek informētas par jaunumiem. Sākot ar jūliju, paredzēti izbraukumu semināri reģionos, īpaši pārrunājot drošības jautājumus. A. Luste atgādina, ka

kopš pagājušās vasaras CVK vada Māris Zviedris – cilvēks, kuram pašam ir liela pieredze, iepriekš vadot Rīgas vēlēšanu komisiju. – *Viņš visas norises tiešām pārzina vispusīgi, ir ļoti zinošs. Turklāt pārzina abas puses – gan to, kā strādā komisijas, lai darbiniekiem viss būtu skaidri un droši, gan apzinās, kā vēlētajiem nodrošināt raitu balsošanu*.

Iespējams, arī Limbažu novadā būs moblais iecirknis

Gaidāmās Saeimas vēlēšanas ir pirmās, kurām gatavojoties, tik daudz tiek runāts par rīcību apdraudējuma gadījumā, variantiem, kā arī šādos apstākļos nodrošināt procesa nepārtrauktību, saglabājot vēlētajiem iespēju nobalsot, taču vienlaikus neapdraudot cilvēku drošību. Viens no iespējamiem risinājumiem ir izbraukuma jeb moblais iecirknis, tātad īpaši sagatavots autobuss, kas krīzes situācijā varētu doties uz dažādām novada vietām. – *Šobrīd par to vēl neesam runājuši ar pašvaldības vadību, vai tās risinājums arī mums ir iespējams*, – stāsta A. Luste. Viņa gan domā, ka nekāda apdraudējuma, cēlams, nebūs, taču rīcības algoritmam un risinājumiem jābūt skaidriem. Tiesa, apriņķi autobusi kā mobilie iecirkņi ne vienā vien novadā jau tiek izmantoti gadījumos, ja kādu iecirkni likvidē, ja kādā no ēkām nav nodrošināta vides pieejamība vai arī attālumā līdz balsošanas vietai apkaimē ir lieli. Tad kursē autobuss, laikus paziņojot, kad un kur tas ieradīsies, lai cilvēki var izmantot šādu balsošanas iespēju. – *Tas laukos varētu būt labs risinājums nākotnē*, – spriež A. Luste. Jautāta par vides pieejamību mūsu novada vēlēšanu iecirkņos, komisijas priekšsēdētāja atzīst, ka tā ir problēma. Ne visur ir vienkārši iekļūt cilvēkiem ratiņkrēslā. Taču tas tiek atrisināts citādāk – tad pie balsotāja iznāk darbinieki ar atsevišķi noplombētu vēlēšanu kasti.

A. Luste atgādina, ka gan 3. oktobrī, gan nedēļā pirms vēlēšanām, kad iedzīvotāji jau iepriekš varēs ierasties un nobalsot (precīzāk – nodot savu balsi glabāšanā), visiem iecirkņiem visā valstī būs vienāds darba laiks. Turklāt Saeimas vēlēšanās pilsoņiem ir iespēja balsot jebkurā iecirknī Latvijā, neatkarīgi no savas dzīvesvietas. Tiesa, vēlēšanu saraksti apgabalos (tie ir pieci – Rīga, Vidzeme, Latgale, Zemgale un Kurzeme) būs atšķirīgi. Taču, ja limbažnieks vai alojietis nevēlas balsot par tiem kandidātiem, kuri viņa izraudzītajā sarakstā balotējas Vidzemē, bet grib atbalstīt citus, kuri balotējas, piemēram, Kurzemes vai Latgales apgabalā, var do-

Limbažu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja Andra Luste uzsver, ka ikvienam balsstiesīgajam iedzīvotājam rudenī būtu jāpiedalās Saeimas vēlēšanās. – *Katra balss ir nozīmīga!*

ties balsot turp. Protams, katrs varēs nobalsot tikai vienu reizi. Par to, vai nesam jau balsojuši, pārliecināsimies vēlēšanu komisijas darbinieki, noskenējot pie ieejas uzrādīto personu apliecinošo dokumentu.

Atcerēties par derīgiem personu apliecinošiem dokumentiem!

Vēlētāji ārvalstīs varēs balsot pa pastu. Šai balsošanai būs jāpiesakās valsts pārvaldes pakalpojumu portālā latvija.gov.lv 35 dienas pirms vēlēšanu dienas, bet ne vēlāk kā astoņas dienas pirms 3. oktobra.

Tāpat kā iepriekš, vēlētāji, kuri veselības stāvokļa dēļ nespēj ierasties iecirknī, un slimojošu personu aprūpētāji varēs pieteikt balsošanu mājās. Arī pansionātu un slimnīcu darbiniekiem būs iespēja pieteikt pacientus un klientus, kuri vēlas balsot savā atrašanās vietā. Rakstiskus pieteikumus varēs nogādāt iecirkņos gan nedēļā pirms vēlēšanām, gan tieši vēlēšanu dienā līdz pulksten 12, taču var arī nosūtīt elektronisku pieteikumu – velesanu.komisija@limbazunovads.lv. Veidlapa būs pieejama CVK tīmekļvietnē. Limbažu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja gan atgādina darbiniekiem, kuri pie-saka balsotājus, kas atrodas slimnīcā vai pansionātā, – pārliecināties, ka cilvēkam ir līdzīgi derīgi personu apliecinoši dokumenti. Diemžēl iepriekš bijuši gadījumi, ka komisija ierodas slimnīcā, bet balsotājam dokumenti ir mājās daudzu kilometru attālumā. Tātad – no kārotās apzinīgās balsošanas nekā.

Mums ikvienam laikus vajadzētu arī pārliecināties, vai dokumentiem nav beidzies derīguma termiņš. Nesen sabiedrībā bija satraukums, ka derēs vienīgi pase, bet gana daudzi iedzīvotāji iztiek tikai ar eID karti. – *Šīs bažas bija par galējo variantu, ja nu nestrādātu sistēma, kas nolasa eID karti. Taču šīs problēma ir atrisināta*, – skaidro A. Luste.

Balsis skaitīs ar rokām

Pērnvasar pašvaldību vēlēšanās neveiksmīgi piedzīvoja iecere balsis skaitīt nevis manuāli (vai vienkāršāk runājot – ar rokām), bet gan vēlēšanu zīmes skenēt. Pēc šīm neveiksmēm Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs rosināja veikt grozījumus Saeimas vēlēšanu likumā, lai balsis skaitītu manuāli un sabiedrībai nebūtu šaubu, ka vēlēšanu norise ir droša un godīga. Arī A. Luste piekrīt, ka šāda prakse ir laba un sevi pierādījusi gadu gaitā. – *Rezultāti tiek pārbaudīti vairākkārt, ir tā saucamais četru acu princips. Ja tomēr skaitļi nesakrīt, viss tiek vēlreiz pārskatīts*. Un ne vienā vien iecirknī darbojas pat sešu, astoņu, desmit acu princips. Varbūt skaitlis ir vēl lielāks. Proti, visam notiekošajam cītīgi seko novērotāji.

UZZIŅAI

- 3. oktobrī Latvijā un ārvalstīs notiks 15. Saeimas vēlēšanas. Balsot iespējams visos vēlēšanu iecirkņos no pulksten 8 līdz 20.
- No 28. septembra līdz vēlēšanu dienai iespējama balss nodošana glabāšanā visos vēlēšanu iecirkņos Latvijā šādos laikos:

28. septembrī	– 17.00–20.00
29. septembrī	– 8.00–11.00
30. septembrī	– 17.00–20.00
1. oktobrī	– 8.00–11.00
2. oktobrī	– 12.00–15.00

2025. gada pašvaldību vēlēšanās pirmoreiz bija jauna parauga biļeteni jeb vēlēšanu zīmes. Bija mainīts gan to izskats, gan aizpildīšanas noteikumi. Iepriekš bija ierasts, ka tiem kandidātiem, kurus gribējām īpaši atbalstīt, pielikām pluszīmīti, savukārt, mūsaprāt, nevēlamos izvītrojām. Jaunajā modelī līdzās katra kandidāta vārdam bija divi dažādu krāsu lauciņi – zaļš un sarkans jeb *par* un *pret*. Ja gribējām kādu atbalstīt, aizkrāsojām zaļo, ja attiecīgā persona nešķita piemērota deputāta darbam, aizkrāsojām sarkano. Protams, vienmēr ir iespēja vēlēšanu zīmi atstāt negrozītu – neko nekrāsot.

A. Luste teic, ka pagaidām 15. Saeimas vēlēšanu zīmju paraugi nav redzēti, taču, domājams, tie būs tādi paši kā pērn ieviestie – ar divu krāsu laukumiem.

Par visiem jaunumiem iedzīvotāji var uzzināt CVK mājaslapā, taču skaidrs, ka visi iedzīvotāji nav cītīgi interneta lietotāji, tāpēc pirms vēlēšanām informācija būs noskaidrojama arī pašvaldības klientu apkalpošanas centros.

Limbažu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja aicina ikvienu 18 gadus sasniegušo pilsoni noteikti piedalīties vēlēšanās. Būt aktīviem. Nereti dzirdēts aizbildinājums, ka mana viena balss neko neietekmē. Ietekmē. – *Ikviens esam svarīgs un katra balss ir ļoti nozīmīga. Kādu mēs visi kopā ievēlām Saeimu, kam uzticam lemt par valsti, tāds arī veidojas rezultāts*, – it kā zināmo aksiomu atkārtot A. Luste.

Atgādinājumam – 14. Saeimas vēlēšanās 2022. gadā Latvijā kopā piedalījās 59,41% no visiem balsstiesīgajiem iedzīvotājiem, Limbažu novadā – 63,32%.

Lailas PAEGLES
teksts un foto

UZZIŅAI

- Balsot var Latvijas pilsoņi, kuri sasnieguši 18 gadu vecumu.
- Dodoties uz iecirkni, līdzi jāņem derīgs personu apliecinošs dokuments –
 - pase vai
 - personas apliecība (eID karte).
- Saeimas vēlēšanās drīkst balsot jebkurā vēlēšanu iecirknī Latvijā un ārvalstīs bez iepriekšējas pieteikšanās. Katra vēlēšanu apgabala iecirkņos ir atšķirīgas (tikai attiecīgā apgabala) vēlēšanu zīmes.

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Par publikācijas saturu atbild projekta «Tuvplānā – demokrātija, demogrāfija un pilsoniskā aktivitāte» īstenotāja – SIA «Izdevniecība Auseklis».
Projekta Nr. 2026.LV/RMA/1.6.1/006